

NHẬP MÔN CHÍNH SÁCH CÔNG

VAI TRÒ CỦA NHÀ NƯỚC
& THẤT BẠI CỦA NHÀ NƯỚC

Vũ Thành Tụ Anh

Nội dung trình bày

- ☞ Nhà nước + Thị trường + Xã hội
- ☞ Vai trò kinh tế của nhà nước
- ☞ Khái niệm thất bại của nhà nước
- ☞ Nguyên nhân thất bại của nhà nước
- ☞ Sửa chữa thất bại của nhà nước

Kiềng ba chân: Nhà nước + Thị trường + Xã hội

Nhà nước

Kiến tạo môi trường chính trị, kinh tế, xã hội

Nhà nước

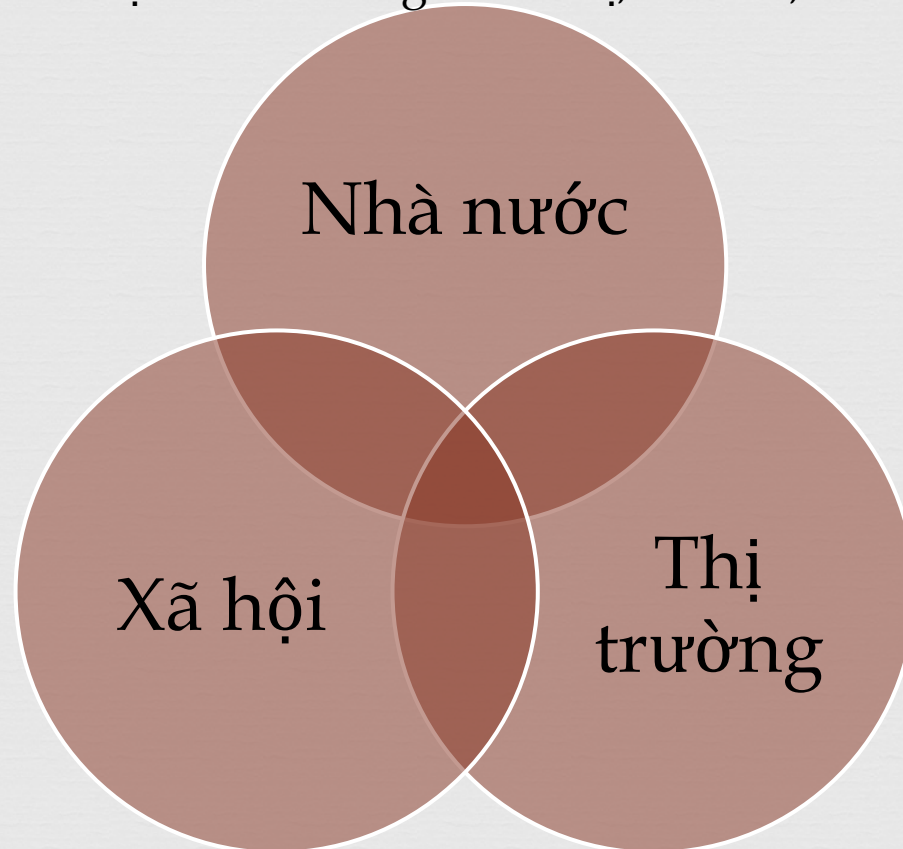
Xã hội

Kiến tạo xã hội hài hòa
và nhân bản

Xã hội

Thị trường

Thị trường
Tạo ra cơ hội và thúc đẩy
phát triển kinh tế

Quan điểm phổ biến hiện nay về vai trò kinh tế của nhà nước

- ☞ Theo kinh tế học tân cổ điển, vai trò kinh tế của nhà nước bao gồm:
 - ☞ Ổn định vĩ mô [đảm bảo môi trường thuận lợi để thị trường vận hành]
 - ☞ Vãn hồi hiệu quả [sửa chữa thất bại của thị trường]
 - ☞ Đảm bảo công bằng [ở mức xã hội chấp nhận được]
 - ☞ Cung cấp hàng hóa/dịch vụ khuyến dụng [nhà nước phụ mẫu]
- ☞ Theo kinh tế học thể chế
 - ☞ Xác lập thể chế kinh tế - chính trị dung hợp cùng các biện pháp chế tài
 - ☞ Xây dựng bộ máy nhà nước hiệu lực và hiệu quả

Sự can thiệp của nhà nước

Từ lý thuyết tới thực tiễn

- ❧ Có cơ sở cho sự can thiệp của nhà nước hay không?
 - ❧ Thất bại thị trường?
 - ❧ Mất cân đối vĩ mô?
 - ❧ Bất bình đẳng?
 - ❧ Hàng khuyến dụng?
- ❧ Liệu sự can thiệp của nhà nước có cải thiện được hiệu quả, công bằng hay không?
- ❧ Lựa chọn chính sách can thiệp tối ưu?

Khái niệm thất bại của nhà nước

- ❧ Thất bại của nhà nước xảy ra khi nhà nước không thực hiện được các chức năng quan trọng của mình:
 - ❧ Không ổn định được kinh tế vĩ mô
 - ❧ Không sửa chữa thất bại thị trường
 - ❧ Khi can thiệp làm thất bại thị trường trở nên nghiêm trọng hơn
 - ❧ Không duy trì được mức độ bình đẳng được xã hội chấp nhận

Nguyên nhân của thất bại nhà nước [1]

❧ Động cơ chính trị vụ lợi

❧ *Vấn đề trong hệ thống khuyến khích*

❧ Khuyến khích kinh tế

❧ Khuyến khích phi kinh tế

❧ *Phân bổ nguồn lực một cách vụ lợi*

❧ củng cố sự ủng hộ chính trị

❧ “Chu kỳ chính trị”

❧ *Ảnh hưởng của nhóm đặc quyền, đặc lợi*

❧ Ví dụ?

Nguyên nhân của thất bại nhà nước [2]

☞ Sự thiên cận về mặt chính sách

- ☞ Chính sách có xu hướng giữ nguyên hiện trạng (status-quo biased)
- ☞ Chính sách có xu hướng tránh những thay đổi quan trọng
- ☞ Chính sách có xu hướng quan tâm quá mức tới những vấn đề ngắn hạn

☞ Ví dụ?

Nguyên nhân của thất bại nhà nước [3]

☞ **Khó lường hết được sự phản ứng của hệ thống chính trị**

☞ Quá trình ra quyết định

☞ Vận động hành lang

☞ Ví dụ?

Nguyên nhân của thất bại nhà nước [4]

❧ **Khó lường hết được phản ứng của bộ máy nhà nước**

❧ Đồng tình hay phản đối

❧ Chi phí thực hiện

❧ Cơ hội cho cửa quyền, tham nhũng

❧ Ví dụ?

Nguyên nhân của thất bại nhà nước [5]

❧ **Khó lường hết được các phản ứng của thị trường:**

❧ Thiếu thông tin về tình trạng thị trường

❧ Thiếu hiểu biết về tương tác thị trường

❧ Khó quan sát diễn biến của thị trường

❧ Ví dụ?

Nguyên nhân của thất bại nhà nước [6]

❧ Khu vực nhà nước có những vấn đề cố hữu

❧ Tính “độc quyền”

❧ Thông tin bất cân xứng

❧ Ngoại tác

❧ Hàng hóa công

❧ Khó đánh giá đúng và đủ hiệu quả của việc ra và thực thi chính sách:

❧ Khó đo lường hiệu quả của khu vực công

❧ Khó có “counterfactual”

❧ Phân cấp, phân quyền

❧ Ví dụ?

Sửa chữa thất bại của nhà nước

- ❧ **Giải quyết các nguyên nhân dẫn tới thất bại của nhà nước**
 - ❧ Kiểm soát và đối trọng
 - ❧ Sửa hệ thống khuyến khích
 - ❧ Giám sát các nhóm đặc quyền đặc lợi
- ❧ **Kiến tạo môi trường/tìm hình thức can thiệp hiệu quả hơn**
 - ❧ Kiến tạo môi trường chính trị - kinh tế - xã hội thuận lợi
 - ❧ Điều tiết sv. trực tiếp sản xuất của DNNN
- ❧ **Quay lại với cơ chế thị trường**
 - ❧ Tư nhân hóa/cổ phần hóa
 - ❧ Tư nhân tham gia, hợp tác công tư